

Ятчук М.С., Інститут кримінально-виконавчої служби, кандидат психологічних наук

**ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ
КУРСАНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ ВИЩИХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДЕРЖАВНОЇ
ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

Майбутні працівники Державної пенітенціарної служби України у період навчання у відомчих навчальних закладах зазнають впливу низки чинників (навчання, отримання спеціального звання, несення служби, проживання у казармі, тощо), що позначається на їх психоемоційному стані. Саме психоемоційний стан курсантів-першокурсників вищих навчальних закладів Державної пенітенціарної служби України є важливим для попередження та профілактики негативних змін особистості у процесі навчання, прагнення до самореалізації та самовдосконалення» [3].

У юридичній психології окремі аспекти психоемоційного стану особистості працівників органів внутрішніх справ України та курсантів ВНЗ МВС України, прямо чи опосередковано, досліджували Н.Є. Афанасьєва, Н.І. Ковальчишина, О.А. Левенець, П.В. Макаренко, Я.В. Мацегора, В.С. Медведєв, Г.В. Попова, О.М. Цільмак, С.І. Яковенко та ін. Дослідження психоемоційного стану курсантів вищих навчальних закладів Державної пенітенціарної служби України раніше не проводили, що й зумовило вибір теми нашого дослідження.

Мета дослідження - виявити особливості психоемоційного стану курсантів-першокурсників вищих навчальних закладів Державної пенітенціарної служби України.

Методи і організація дослідження. В емпіричному дослідженні взяли участь курсанти-першокурсники Інституту кримінально-виконавчої служби.

Відповідно до гіпотези, основою дослідження стала методика «Виявлення рівня депресії» (Т.І. Балашов).

Результати дослідження. Дослідження рівня депресії курсантів-першокурсників вищих навчальних закладів

Державної пенітенціарної служби України дозволило виявити легку та замасковану депресію. Так, встановлено, що 23 % осіб не мали депресії, 73 % - мали легку ступінь депресії; ще 4 % опитуваних мали замасковану депресію, тобто перебували у субдепресивному стані, при цьому не було виявлено осіб з істинно депресивним станом, які б потребували психокорекційної роботи.

Те, що серед курсантів-першокурсників переважає легка ступінь депресії, може свідчити про тимчасовий негативний психоемоційний стан; адже вони проходили обстеження в жовтні-листопаді 2014 року, тобто в період, коли ще не завершився процес адаптації до умов проживання, навчання, несення служби у відомчому навчальному закладі, що, вірогідно, могло вплинути на зниження (відносно вікової норми) настрою, перебування у дещо песимістичному стані. Така динаміка психічного стану потребує уваги психологів, а стосовно окремих осіб й надання їм психологічної допомоги та підтримки.

Так, О.В. Іванова у дисертації «Соціально-психологічна адаптація курсантів у вищому закладі освіти МВС як етап професійного становлення майбутніх співробітників пенітенціарної системи» [1] обґрунтувала і розробила модель психолого-педагогічного забезпечення оптимізації процесу адаптації курсантів-пенітенціаристів до навчально-службової діяльності у вищому навчальному закладі МВС. Аналогічні проблеми були виявлені в дослідженні Т.М. Малковою [2] стосовно майбутніх правоохоронців. Отримані результати свідчать про необхідність удосконалення профорієнтації та професійного відбору абітурієнтів, додаткових зусиль, спрямованих на сприяння їх ефективній адаптації.

Висновки: 1) у курсантів-першокурсників вищих навчальних закладів Державної пенітенціарної служби України переважає легка ступінь депресії;

2) серед курсантів I курсу Інституту кримінально-виконавчої служби не виявлено осіб, що перебувають у істинно депресивному стані.

Із результатів проведеного дослідження випливає доцільність розробки і впровадження тренінгів, спрямованих на підвищення адаптаційних можливостей особистості курсантів - першокурсників вищих навчальних закладів Державної пенітенціарної служби України, вивчення особливостей психоемоційного стану курсантів інших курсів.

Список використаних джерел

1. Іванова О. В. Соціально-психологічна адаптація курсантів у вищому закладі освіти МВС як етап професійного становлення майбутніх співробітників пенітенціарної системи : Автореф. дис. ... канд. психол. наук : спец. 19.00.06 «Юридична психологія» / О. В. Іванова. - К., 1999. - 16 с.

2. Малкова Т. М. Професійне становлення особистості (на прикладі вищих навчальних закладів системи Міністерства внутрішніх справ України) : монографія / Т. М. Малкова [Текст]. - К., 2012- 394 с. - Бібліогр.: с. 377-394 - укр.

3. Наказ Державної пенітенціарної служби України від 7 липня 2011 р. № 221 «Положення про організацію виховної та соціально-психологічної роботи з персоналом Державної кримінально-виконавчої служби України».